

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Roman Sugier (spr.) SA Anna Bohdziewicz
Protokolant :	Barbara Białożył

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko J. J.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 20 lipca 2017 r., sygn. akt II C 608/15,

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego 8 100 (osiem tysięcy sto) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

3) przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) na rzecz radcy prawnego J. M. 6 642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote, w tym 1 242 (tysiąc dwieście czterdzieści dwa) złote podatku od towarów i usług, z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym

SSA Anna Bohdziewicz	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Roman Sugier
----------------------	---------------------	------------------

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo powoda H. K. skierowane przeciwko pozwanemu J. J.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę (pkt 1). Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu (pkt 2) oraz przyznał pełnomocnikom stron ustawionym z urzędu wynagrodzenie od Skarbu Państwa za nieopłaconą pomoc prawną świadczoną z urzędu (pkt 3 i 4).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy podał, że po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu powód domagał się zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zadośćuczynienia

w kwocie 250.000 złotych z tytułu naruszenia dóbr osobistych wraz z odsetkami za opóźnienie od daty wytoczenia powództwa oraz zobowiązania pozwanego do przeproszenia jego osoby oraz D. J. (1), D. O. i M. S.

w sposób wskazany w pozwie. Uzasadniając żądanie powód podał, że pozwany w toku postępowania karnego toczącego się przed Sądem Okręgowym w Katowicach w sprawie o sygn. akt (...) (...).

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa kwestionując, aby zdarzenie o jakim mowa w pozwie miało jakiś wpływ na stan zdrowia psychicznego powoda a nadto, że (...) w ramach sprawy o sygn. akt (...) (...).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Przed Sądem Okręgowym w Katowicach toczyła się sprawa o sygn. akt (...), w której powód i pozwany w niniejszej sprawie występowali w charakterze oskarżonych o zabójstwo.

W sprawie tej występowały też inne osoby oskarżone o popełnienie innych przestępstw.

W dniu 24 lutego 2015 r. w tamtej sprawie miało miejsce posiedzenie wyznaczone na rozprawę, w której uczestniczyły strony niniejszego postępowania. Przesłuchiwani byli świadkowie: D. O., M. S. i P. M.. Po zeznaniach świadków D. O. i M. S. pozwany stwierdził, że „świadek kłamie” oraz, że świadkowie byli „namówienie przez K. do fałszywych zeznań”. Tego rodzaju twierdzenia były wyrazem taktyki procesowej pozwanego. We wspomnianej sprawie karnej interesy procesowe stron są bowiem przeciwstawne. Ponadto między stronami istnieje długotrwały konflikt związany z kilkoma sprawami karnymi w których występują.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Katowicach (...) i (...).

Sąd Okręgowy w oparciu o zebrane dowody uznał (...). Sąd pierwszej instancji za zbędne dla rozstrzygnięcia uznał przeprowadzenie dowodów na okoliczność szkody doznanej przez powoda ze względu na to zdarzenie.

W ocenie Sądu zarzucane przez pozwanego powodowi nakłanianie świadków do składania fałszywych zeznań, a świadkom fałszywych zeznań, było działaniem skutkującym naruszeniem dóbr osobistych powoda. Zachowanie to nie miało jednak charakteru bezprawnego. Pozwany w ramach przysługującego mu prawa do obrony, mógł podważać niekorzystne zeznania świadków. Pozwalało to pozwanemu na pomawianie powoda o nakłanianie świadków do składania fałszywych zeznań.

Zwłaszcza, że strony niniejszego postępowania są współoskarżone w procesie karnym, a ich interesy są rozbieżne. Rzeczą Sądu orzekającego w sprawie karnej, a nie Sądu orzekającego w sprawie cywilnej o ochronę dóbr osobistych, jest ocena wiarygodności zeznań poszczególnych świadków.

Dlatego Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne w oparciu o przepis art. 23 k.c. i 24 k.c. przyjmując, że zachowanie pozwanego nie jest obarczone bezprawnością.

Ponadto Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powód nie posiada legitymacji czynnej żądając ochrony dóbr osobistych innych osób poza nim samym.

O kosztach Sąd orzekł na mocy art. 102 k.p.c. i przepisów dotyczących opłat za czynności radców prawnych i adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu.

Wyrok został zaskarżony apelacją przez powoda odnośnie orzeczenia zawartego w punkcie 1.

Skarżący zarzucił:

- 1) naruszenie art. 24 §1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, pomimo bezprawnego naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych powoda i poprzez nieprzyznanie powodowi sumy zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę;
- 2) naruszenie art. 448 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyznanie powodowi odpowiedniej sumy zadośćuczynienia za pogorszenie stanu zdrowia spowodowanego bezprawnym działaniem sprawcy;
- 3) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego w sposób dowolny, naruszający zasady logiki i doświadczenia życiowego;
- 4) naruszenie art. 217 §1 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych powoda, w tym wniosku o dowód z opinii biegłego i dowód z zeznań świadków na okoliczność uszczerbku na zdrowiu powoda spowodowanego bezprawnym działaniem pozwanego.

W uzasadnieniu apelacji przytoczono argumentację zmierzającą do wykazania, że prawo pozwanego do obrazy nie dawało pozwanemu podstaw do pomawiania go o kolejne przestępstwo, niezwiązane z toczącym się postępowaniem karnym, a polegające na pomówieniu o namawianie świadków do składania fałszywych zeznań.

Powołując się na powyższe powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zadośćuczynienia zgodnie z żądaniem pozwu oraz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

Zarzuty apelacji nie dotyczą sprzeczności ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranych dowodów. W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenia te zgodne są z zebranymi dowodami. Dlatego Sąd odwoławczy traktuje je jako swoje własne.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że pozwany w toku postępowania karnego podważał wiarygodność zeznań niektórych świadków utrzymując, że zeznają oni fałszywie i że wynika to z tego, że do fałszywych zeznań nakłonił ich powód.

Dowody zebrane w sprawie, w tym protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 r. w sprawie (...) oraz uzasadnienie nieprawomocnego wyroku jaki zapadł w tej sprawie w dniu 27 czerwca 2016 r. pozwalają na stwierdzenie, że interesy stron w postępowaniu karnym są przeciwstawne. Pozwany w ramach sprawy karnej utrzymuje, że (...).

Mając na względzie powyższe okoliczności nie sposób uznać za zasadne zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisu art. 24 k.c. oraz przytoczonych w niej przepisów prawa procesowego. Nawet jeśli zarzuty pozwanego kwestionujące wiarygodność świadków zeznających w sprawie karnej oraz przypisywanie powodowi nakłaniania ich do składania fałszywych zeznań nie były prawdziwe, to nie sposób uznać, że nie mają one związku

z czynem przestępczym zarzucanym pozwanemu.

Wszak w sprawie karnej pozwany utrzymuje, że (...).

Podważenie więc przez pozwanego wiarygodności zeznań świadków zeznających na jego niekorzyść w sprawie karnej oraz przypisywanie takiego stanu rzeczy nakłanianiem do zeznań na jego niekorzyść przez współoskarżonego powoda należy uznać za realizację prawa do obrony przysługującego pozwanemu w oparciu o przepisy prawa postępowania karnego. Oskarżony ma prawo do twierdzeń niezgodnych z prawdą w ramach obrony przed zarzucanym mu czynem. Tego rodzaju zachowanie nie ma charakteru bezprawnego

w rozumieniu przepisu art.23 k.c. Tak też zachowanie pozwanego, a oskarżonego w sprawie karnej ocenił prokurator oskarżający strony niniejszego procesu uznając, że pozwany wykorzystał przysługujące mu prawo do obrony. Skutkiem czego była rezygnacja

z oskarżenia pozwanego o pomawianie powoda o nakłanianie świadków do składania fałszywych zeznań w sprawie karnej.

Za trafną należy więc uznać konstatację Sądu Okręgowego, że wiarygodność i moc dowodowa twierdzeń oskarżonych oraz moc dowodowa zeznań świadków złożonych

w sprawie o zabójstwo winien ocenić Sąd prowadzący sprawę karną, a nie Sąd w sprawie cywilnej, oceniający zarzuty współoskarżonych co do poszczególnych argumentów przytaczanych w ramach obrony.

Bez względu więc na to, czy zarzuty powoda co do nieuzasadnionego przypisywania mu nakłaniania świadków do składania fałszywych zeznań w sprawie karnej były prawdziwe czy też nie, zachowaniu pozwanego broniącego się przed przypisaniem mu zabójstwa nie mogą być uznane za bezprawne. Wbrew temu co podniesiono w apelacji, przypisywanie powodowi nakładania świadków do składania fałszywych zeznań pozostaje w związku z oskarżeniem jakie postawiono pozwanemu. Nie jest rzeczą Sądu orzekającego w sprawie cywilnej ocenianie, czy miało miejsce pomówienie. Byłoby to bowiem wkraczanie w uprawnienia Sądu orzekającego w sprawie karnej, do którego należy ocena przeprowadzonych dowodów.

Dlatego Sąd Apelacyjny w Katowicach na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw.

O kosztach orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. uznając, że po zapoznaniu się przez powoda

z motywami zaskarżonego wyroku nie miał on już podstaw do pozostawania

w subiektywnym przekonaniu, że korzystanie przez pozwanego z przysługującego mu

w procesie karnym prawa do obrony jest działaniem bezprawnym nawet jeśli jest ono nakierowane przeciwko powodowi jako współoskarżonemu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi powoda z urzędu orzeczono na mocy § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1715).

SSA Anna Bohdziewicz SSA Piotr Wójtowicz SSA Roman Sugier